

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдиите Румен Ненков, Кети Маркова и Анастас Анастасов

по к. д. № 7/ 2017г.

Подписваме с особено мнение решението в частта му, с която Конституционният съд се произнася по същество, като постановява тълкувателно решение в отговор на въпросите: „При какви условия смесените споразумения, сключени съвместно от ЕС и държавите членки с трета държава, стават част от вътрешното право на Република България и придобиват предимство пред вътрешното законодателство, което им противоречи?; Зависи ли временното прилагане, предвидено в смесени споразумения, от изпълнението на условията по чл. 5, ал. 4 от Конституцията?; Прилага ли се чл. 85, ал. 1, т. 9 от Конституцията към смесените споразумения, сключени съвместно от ЕС и държавите членки с трета държава?“. Не намираме съответна на Конституцията правна възможност, при която цитираните въпроси да получат своя отговор във формата на задължително тълкуване на конституционни разпоредби. Самият вносител, с направеното по делото уточнение, е поискал от Конституционния съд да даде задължително тълкуване на разпоредбите на чл. 5, ал. 4, чл. 4, ал. 3, чл. 85, ал. 1, т. 9, чл. 19, ал. 2 и чл. 20 от Конституцията относно смесени международни договори на ЕС, какъвто е ВИС, като отговори на поставените от него въпроси.

Продължаваме да поддържаме позицията си, заявена в особеното ни мнение към определението по допустимостта на искането, че последното е изцяло, а не частично недопустимо. Това налагаше постановяването на акт за отклоняване на искането в неговата цялост и прекратяване на производството по делото, а не само по въпросите, обозначени с номера 3. 2 и 3. 3. Конституционният съд следваше да бъде докрай последователен, като съобрази и упражни правомощието си по чл. 25, ал. 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд /ПОДКС/ да се произнася по допустимостта във всяка фаза на конституционното дело.

С особеното мнение към определението по допустимостта на искането вече сме изразили убеждението си, че с възприетия подход в действителност Конституционният съд изема функции, които Народното събрание ще следва да упражни суверенно в предстоящия законодателен процес по ратификацията на Всеобхватното икономическо и търговско

споразумение / ВИТС/. Не намираме основание да го ревизираме и към настоящия момент.

Безпредметно е да се повтаря отново и за пореден път константната практика на Конституционния съд, който многократно и последователно в актовете си неотклонно е изразявал позиция срещу упражняването на консултативни функции спрямо парламента по отношение на негови бъдещи актове, подлежащи на контрол за конституционност. Това е така, защото следвайки подобно процесуално поведение, съдът се лишава от качеството си на арбитър, решаващ конституционни спорове, сам превръщайки се в страна по тях.

Важно е да се подчертае също, че Конституционният съд по дефиниция не може да бъде ситуиран и възприеман като участник в какъвто и да е политически дебат, включително и по въпроси, отнасящи се до бъдещата ратификация на един международен договор, какъвто е и ВИТС. Такъв може и следва да се развие в комисиите и пленарната зала на Народното събрание, включително и с участието на президента, в рамките на конституционните му правомощия. За нас е недопустимо да се иска от Конституционния съд да отговаря на подбрани въпроси, свеждащи се до правната същност и характеристики на т. нар. „смесени споразумения“ или „споразумения със смесен характер“, към която група несъмнено принадлежи и ВИТС, с оглед спецификите, особеностите, а и възможните усложнения при бъдещото им прилагане.

Впрочем тук е мястото, водени изцяло от позицията си за обективност, изрично да изтъкнем, че макар да остават встрани от същинското тълкуване на Конституцията, мотивите на настоящото решение, в тяхната аналитична, теоретична и сравнителноправна част съдържат съществен, позитивен принос не само за развитието на конституционната юриспруденция, но и на правната наука по въпросите на тълкуването и прилагането на международните договори в светлината на разрешената на правото на Европейския съюз и с оглед на мястото им в националната правна рамка на една конкретна държава членка.

Не споделяме обаче крайния резултат, защото в действителност диспозитивът на решението не съдържа, а при така формулираните тълкувателни питання и няма как да съдържа изискуемите реквизити на реализирано от компетентния орган същинско задължително тълкуване на конкретни конституционни разпоредби с решение, постановено по реда на чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията. В тази си част решението противоречи флагрантно на досегашната практика на съда и на

конституционноправната доктрина, отнасяща се до тълкувателното правомощие на Конституционния съд.

Както вече изтъкнахме, приетото в мотивите на решението според нас е вярно и има своето място в практиката, но то може да бъде единствено резултат на проведено друго конституционно производство, а не в производство за задължително тълкуване на Конституцията, каквото е настоящото. Тук съзираме основния концептуален дефект на взетото от мнозинството съдии решение по същество. Постановеният акт се оказва в сериозна колизия с трайно установената практика на съда, а разграничаването от нея чрез приемане на напълно противоположното решение, за нас остава неприемливо. В този смисъл не намираме основание юриспруденцията на Конституционния съд относно установените критерии за допустимост на исканията за тълкуване на Конституцията да бъде ревизирана.

Самият вносител не предлага повече от една възможна интерпретация на смисъла и съдържанието на конституционните разпоредби, чието тълкуване иска. Нещо повече – не се сочат конкретни неясноти, предполагащи необходимост от автентичното изясняване на действителния смисъл на Основния закон. Не се очертава и същински правен проблем, който да обосновава нуждата от задължително тълкуване на Конституцията. Очевидно е, че въпросите в искането, неточно квалифицирани като тълкувателно питане, се концентрират върху правната природа и клаузите на един все още нератифициран от българската държава конкретен международен договор /ВИТС/. А след като това е така, конституционносъобразният подход за вносителя би следвало да е различен – президентът би могъл успешно да реализира правомощието си за сезиране на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 4, или по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията /Вж. в т. см. Определение № 2/ 1995г. по к. д. № 16/ 1995г./, както и това за връщане на вече приет от Народното събрание ратификационен закон за ново обсъждане, по реда на чл. 101, ал. 1 от Конституцията.

Според нас поставените въпроси, разглеждани както поотделно, така и в тяхната съвкупност, не са от характер, предпоставящ решаването им по избрания от вносителя път – този на задължително тълкуване на Конституцията от Конституционния съд.

В заключение, продължаваме да считаме, че в конкретния случай няма очертан с искането предмет на тълкуването, няма обоснован правен интерес, няма формулирана неяснота, нееднозначност или двусмислие в

съдържанието на визираните конституционни разпоредби, изискващи изясняване на тяхното смислово съдържание, няма реален или дори хипотетичен правен спор, поради което в случая според нас изцяло липсва необходимост от задължително тълкуване на Конституцията.

Съдии:

Румен Ненков

Кети Маркова

Анастас Анастасов